



Panama

	LANDRISKKLASS 3/7 Landriskklasserna går från 0 till 7. Ju lägre siffra desto bättre kreditvärdighet har landet.	EKN:S UTESTÅENDE GARANTIER PÅ LANDET KORTFRISTIGA AFFÄRER: 14 MSEK MEDEL- OCH LÅNGFRISTIGA AFFÄRER: 12 MSEK
		DATUM 2016-06-09

Panama och dess kanal fortsätter att växa

Panama har haft stark tillväxt de senaste åren och en hög grad av makroekonomisk stabilitet. Trots landets höga grad av ekonomisk öppenhet, avsaknad av en egen penningpolitik och det stora beroendet av utländsk finansiering så har ekonomin visat sig motståndskraftig mot de negativa chocker som drabbat flera andra länder i regionen. Landet har haft regionens högsta tillväxt, driven av omfattande investeringar. Panamakanalen och den stabilitet som följer med ekonomins dollarisering är två grundvalar som bidragit till landets attraktionskraft som regionalt, finansiellt och logistiskt nav. När de offentliga infrastrukturprojekten trappas ned under de kommande åren förväntas den höga tillväxttakten minska något och i större grad drivas av inkomster från kanalen som efter utbyggnaden öppnar under 2016 och exportinkomster från bland annat gruvindustrin. Förmågan att följa gällande budgetregler har visat sig vara svag, men i övrigt är den ekonomiska politiken stabil och investerarvänlig. Regleringsmiljön är delvis svag och korruptionen ett betydande problem, som den nuvarande presidenten försökt att adressera. Sammantaget bedöms ändå Panamas utsikter som positiva tack vare politisk stabilitet samt en stark och diversifierad ekonomi.

LANDETS STYRKOR OCH SVAGHETER

Styrkor

- Bland de bästa affärsmiljöerna i regionen
- Stabil tillväxt som varit den högsta i Latinamerika de senaste tio åren
- Stora inflöden av utländska direktinvesteringar har ökat landets produktivitetsnivå

Svagheter

- Dollariseringen innebär att landet inte kan föra en egen penningpolitik
- Svag utgiftskontroll från regeringen
- Låg genomsnittlig utbildningsnivå hämnar den långsiktiga produktivitetsutvecklingen

Stabil landriskklassificering

EKN har klassat Panama i landriskklass 3 sedan landet uppgraderades 2007.

Landriskklassificeringen görs i samverkan med andra OECD-länder. Dollariseringen innebär att Panama tillhör den grupp av länder där företag kan klassificeras med ett högre kreditbetyg än landet självt och därmed få en lägre premie. EKN, har inga särskilda begränsningar avseende köpkategori eller kreditlängd utan varje affär prövas efter egna meriter.

VAD KAN FÖRANLEDA EN ÄNDRING AV LANDPOLICY?

Lättnad

- Bättre kontroll över statsfinanserna för ökad finanspolitisk flexibilitet
- Förbättrad regelefterlevnad och institutionell miljö
- Strukturella reformer som varaktigt ökar produktiviteten, exempelvis höjd utbildningsnivå

Skärpning

- Uteblivna reformer i fråga om finansiell transparens riskerar att minska investeringsviljan och tillgången till de internationella kapitalmarknaderna
- Fortsatta budgetunderskott utöver de nivåer som stipuleras av ramverket

EKN:S ÅTAGANDEN OCH ERFARENHET

Transportsektorn dominerar

EKN:s utestående engagemang uppgår idag till cirka 100 miljoner kronor, varav lejonparten består av offerter. EKN hade fram tills nyligen ett större garantiengagemang, där lånet förtidsinlöstes, motsvarande 1,1 miljarder kronor inom transportsektorn. EKN:s erfarenhet av att garantera affärer till Panama är begränsad men god och betalningsviljan får anses hög.

LANDANALYTIKER



EKN:s landanalytiker för Panama:

André Lundvall

Telefon: 08-788 02 35

e-post: andre.lundvall@ekn.se

ANSVARSBEGRENSNING

Landanalysen bygger på ett urval av källor och speglar en för EKN relevant information vid tiden för publicering. Ansvar för hur informationen används eller tolkas vilar helt på användaren och EKN kan inte hållas ansvarig för förlust eller skada.

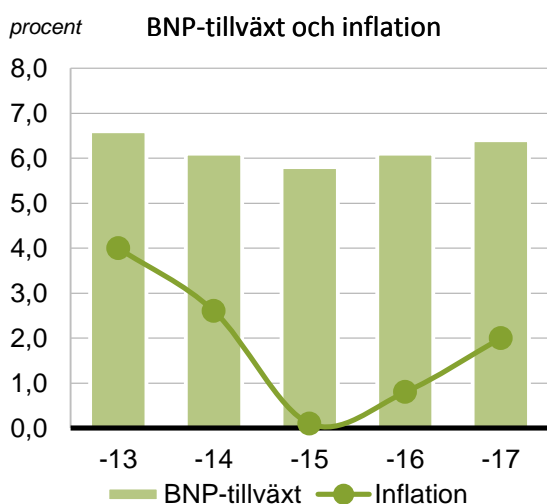
Bakgrund

Panama har sedan början av 1990-talet präglats av politisk stabilitet. Makten har under ordnade former skiftat mellan olika politiska partier, vilka samtliga haft som utgångspunkt att skapa goda förutsättningar för investeringar och företagande i landet. Panama har varit fullt dollariserat i över hundra år sedan panamakanalen färdigställdes under USA:s överseende. Kanalens geopolitiska läge och den dollariserade ekonomin utgör grundbultarna för landets framgång som logistiskt och finansiellt centrum i regionen. Landet har under de senaste tio åren genomlevt en formidabel tillväxtperiod med en årlig genomsnittlig ökning av BNP motsvarande 8 procent, vilket är den högsta för Latinamerika. Detta har lett till att BNP per capita under 2105 uppgick till 13 000 US\$, vilket är 80 procent högre än 2009. Den starka tillväxten har bland annat drivits av investeringar i expansionen av kanalen, vilken förväntas återinvigas under första hälften av 2016 samt färdigställandet av koppargruvan Cobre i provinsen Colón.

Det ambitiösa programmet för offentliga investeringar har i kombination med ökande löpande utgifter lett till att de offentliga underskotten blivit större än vad som initialt budgeterats. Detta har lett till återkommande revideringar från regeringens sida av saldomålet, ett mönster som försvagar tilltron till det finanspolitiska ramverket. Underskotten till trots så har den offentliga sektorns bruttoskuld, mätt som andel av BNP, minskat kontinuerligt på grund av den starka tillväxten. Skulden uppgick vid utgången av 2015 till mindre än 40 procent av BNP.

Senaste utvecklingen

Den nuvarande presidenten, Juan Carlos Valera från Panamistapartiet, valdes under sommaren 2014 och har nu fullgjort en tredjedel av sin femåriga mandatperiod. Han tillträdde med en agenda om att bland annat minska de sociala skillnaderna och öka transparens, effektivitet och möjlighet till ansvarsutkrävande i offentlig förvaltning. Eftersom president Varelas regering är en minoritetsregering (Panamistapartiet har 16 av 71 platser i den lagstiftande församlingen) har reformtakten hittills hämnats. Däremot så kommer sannolikt den stora läckan av dokument (de så kallade Panamadokumenterna) från advokatbyrån Mossack Fonseca våren 2016 att påskynda anpassningen av landets lagstiftning till internationella standarder i fråga om informationsutbyte mellan länder. President Varela, som är under stort tryck från internationellt håll att skynda på denna process har sagt att landet kommer att ha



Inflationen återgår till normala nivåer

Källa: WEO

anpassat lagstiftningen till ökad transparens 2018. Det är möjligt att finanssektorn i Panama på kort sikt kommer att påverkas negativt av ett minskat intresse från vissa investerare till följd av landets utfästelser att anpassa sin lagstiftning till internationella standarder i fråga om informationsutbyte. Landet kommer dock även fortsättningsvis att föredras framförallt på grund av den dollariserade ekonomin och dess position som regionalt finansiellt centrum, detta väntas i huvudsak bestå även fortsättningsvis.

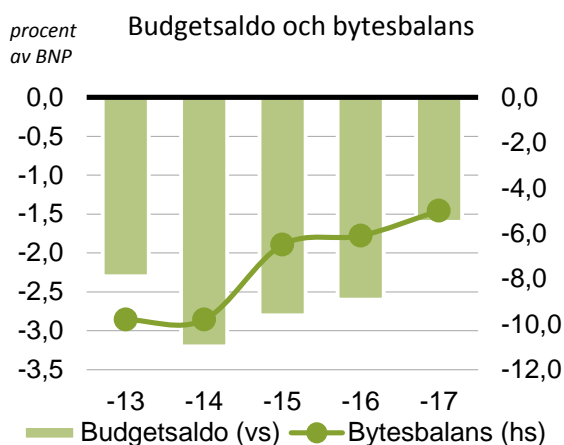
Panamas ekonomi är i hög grad tjänstebaserad till skillnad från övriga delar av regionen, som i högre grad baseras på export av råvaror i skiftande utsträckning. Tjänstesektorn sträcker sig från verksamheter med direkt koppling till kanalen så som transport, logistisk hantering och frizonen Colón, till finansiella tjänster och turism. Landet har en relativt ny status som populärt turistmål. Det finns potential att utveckla turismen ytterligare och investeringar kommer sannolikt göras de närmaste åren.

Tillväxten i USA och de lägre oljepriserna kommer att fortsätta gagna Panama, samtidigt som förstärkningen av den amerikanska dollarn direkt försämrar Panamas varuexport till andra länder än USA. Över tid har dock dollariseringen tjänat Panama väl genom att eliminera valutarisken för investerare. Det har, i kombination med låga transfereringsrisker, utgjort grunden för den goda tillgången till de internationella kapitalmarknaderna som landet åtnjuter. Samtidigt innebär avsaknaden av egna penningpolitiska styrmedel att större vikt läggs på finanspolitiken för att hantera eventuella makroekonomiska svängningar. Detta förstärker vikten av att regeringen framöver lever upp till det finanspolitiska ramverket för att bibehålla förtroendet från investerare.

Utvecklingen på lång sikt

Tillväxttakten de kommande åren förväntas minska något från de senaste tio årens höga nivåer och ligga kring sex procent, drivet bland annat av investeringar i gruvsektorn och offentliga infrastrukturprojekt. Det handlar till exempel om utbyggnaden av Panama Citys tunnelbana, en växande turistsektor och ekonomisk diversifiering.

Fortsatt stark BNP-tillväxt i kombination med minskande utgifter för offentliga investeringar och ökande inkomster via den nyöppnade kanalen kommer under de närmaste åren att bidra till en stabil och möjligtvis något minskande bruttoskuld (som andel av BNP) för den offentliga sektorn. Det är troligt att budgetunderskotten kommer att minska något de kommande åren. Dock kommer konsolideringen av de offentliga finanserna att prövas, bland annat mot bakgrund av president Varelas återkommande utfästelser om ytterligare resurser till



Bytesbalansgapet väntas minska då infrastrukturinvesteringar minskas

Källa: WEO

olika sociala välfärdsprogram. Dessa inkluderar bland annat anslag för att minska andelen elever från grundskolan utan slutbetyg och pensioner till individer utanför försäkringssystemet.

Panamas handelsunderskott kommer att bestå även framöver och bidra till bytesbalansunderskottet. Emellertid förväntas en minskad investeringstakt att dra ned importtillväxten. Detta resulterar i ett underskott motsvarande sju procent av BNP, från ett genomsnitt på tio procent av BNP åren 2011–2015. I likhet med tidigare så förväntas bytesbalansunderskottet i hög grad finansieras av utländska direktinvesteringar, vilka bidrar

till att öka den långsiktiga tillväxtpotentialen i den lokala ekonomin. Även om lejonparten av de utländska direktinvesteringarna avser den finansiella sektorn och handeln så har andra

sektorer som gruvnäring, transport och kraftindustrin blivit allt viktigare som mottagare av investeringar från utlandet.

Regeringen förväntas framöver att fortsätta söka stärka de ekonomiska banden till stora handelspartners. Landet har flera bilaterala frihandelsavtal och slöt ett nytt under 2014 med Mexiko, ett steg i den panamanska regeringens strategi för att bli medlem i Stillahavsalliansen (ett integrationsavtal om fri rörlighet av varor och personer mellan Chile, Colombia, Peru och Mexiko).

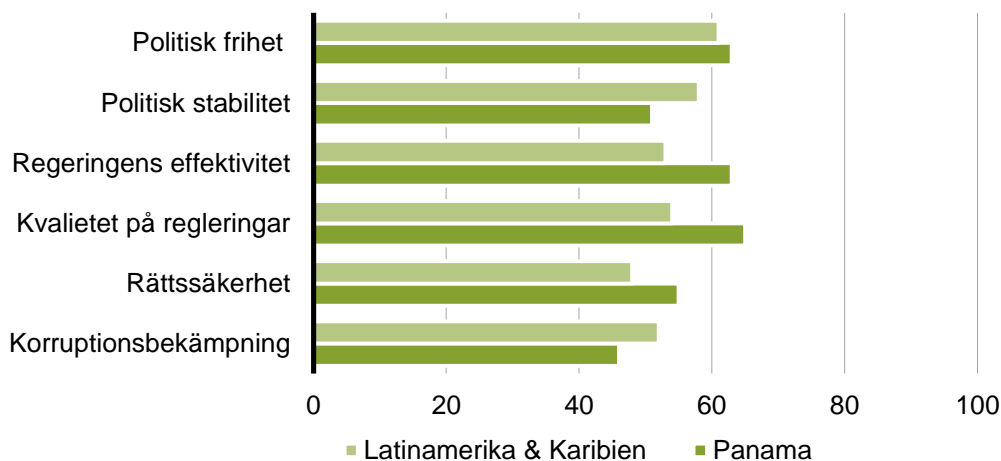
Den panamanska regeringen kommer att få göra stora insatser de kommande åren för att bättra på landets rykte i omvärlden till följd av avslöjandet av de så kallade panamadokumenterna och den finansiella sektorn kommer möjligtvis på sikt bli mindre viktig för landet. De resurser som eventuellt frigörs i och med detta kommer i så fall sannolikt att allokeras till expanderande sektorer som exempelvis råvaror och turism. Landets nästa presidentval kommer att hållas 2019, och eftersom en sittande president i Panama inte kan bli omvald, kommer Valera inte att kunna ställa upp. Mycket troligt är dock att den investeringsvänliga politiken kommer att fortsätta.

AFFÄRSMILJÖ

Regionens kommersiella nav

AFFÄRSMILJÖ

Ranking mellan 0 (sämst) och 100 (bäst)



Affärsklimatet i Panama rankas som det sjunde bästa i regionen

Källa: Worldwide Governance Indicators 2015

Affärsmiljön i Panama är överlag god och har gynnats av den rådande politiska enigheten om en investeringsfrämjande politik. I Världsbankens Doing Business-jämförelse (årlig undersökning om regleringsmässiga skillnader mellan länder) kommer Panama på plats 69 av 189 länder, medan snittplaceringen för regionen som helhet är 104. Panama utmärker sig särskilt i fråga om de få hindren för att starta verksamhet i landet, kredittillgång och möjligheterna att bedriva handel över gränserna. Landets inställning till frihandel är positiv och landet har bilaterala avtal med flera länder, däribland USA. Däremot förekommer brister inom andra områden som påverkar affärsmiljön negativt. Särskilt uppfattas korruption som ett större hinder i Panama än för regionen i övrigt.